

İZMİR TİCARET ODASI

NİSAN 2011

DİŞ EKONOMİK İLİŞKİLER VE ULUSLARARASI ORGANİZASYONLAR MÜDÜRLÜĞÜ

Hazırlayan: Gündem KONT
Uzman Yardımcısı
Dış İlişkiler Masası

1. GENEL BİLGİLER

Resmi adı	: Brezilya Federatif Cumhuriyeti
Başkenti	: Brasilia
Yüzölçümü	: 8.514.877 km ²
Nüfusu	: 203,4 Milyon
Dil	: Portekizce
Devlet Başkanı	: Dilma Rousseff (1 Ocak 2011 tarihinden itibaren)
T.C. Brezilya Büyükelçisi	:Ersin Erçin
Brezilya Ankara Büyükelçisi	:Marcelo Jardim
Brezilya İzmir Fahri Konsolosu	:Ali Tamer Bozoklar

2. TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER (2010 verileri)

GSYİH	: 2.194 Trilyon Dolar (Dünyada 8. Büyük Ekonomi)
Kişi başı Milli Gelir	: 10.900 dolar
Enflasyon Oranı	: % 4.9
İşsizlik Oranı	: % 7
İhracat	:199.7 milyar dolar (Dünyada 24. Büyük İhracatçı)
İthalat	: 187.7 milyar dolar (Dünyada 22. Büyük İthalatçı)
Başlıca İhracat Ortakları	: Çin(%13,2), ABD(%10,2), Arjantin(%8,3), Hollanda(%5,3), Almanya(%4), Türkiye % 0,7
Başlıca İthalat Ortakları	: ABD(%15,7), Çin(%12,5), Arjantin(%8,8), Almanya(%7,7), Japonya(%4,2), Türkiye % 0,3
Başlıca İhraç Ürünleri	: ulaştırma ekipmanları, demir cevheri, soya fasulyesi, ayakkabı, kahve, otomobil
Başlıca İthal Ürünleri	: makine, ulaştırma ve elektrik ekipmanları, kimyasal ürünler, petrol, otomotiv parçaları, otomotiv parçaları

Kaynak : CIA-The World Factbook

3. TÜRKİYE-BREZİLYA DIŞ TİCARETİ (1.000 \$)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2006	121.881	934.782	1.056.663	-812.900
2007	229.913	1.172.669	1.402.582	-942.755
2008	318.027	1.423.867	1.741.894	-1.105.840
2009	388.243	1.105.889	1.494.133	-717.646
2010	614.119	1.347.524	1.961.643	-733.404

Kaynak : Dış Ticaret Müsteşarlığı

İhraç Ettiğimiz Başlıca Ürünler (2009-2010)

1. Demir ve Çelik
2. Kara Ulaşım Araçları
3. Tekstil Elyafı ve Mamulleri
4. Sebze-Meyveler ve Mamulleri
5. Metal Dışı Mineral Mamuller

İthal Ettiğimiz Başlıca Ürünler (2009-2010)

1. Metal Cevherleri ve Hurdaları
2. Tekstil Lifleri
3. Yağlı Tohumlar ve Meyveler
4. Tütün ve Mamulleri
5. Demir Dışı Metaller, Mamulleri

Kaynak : Dış Ticaret Müsteşarlığı

4. İZMİR- BREZİLYA DIŞ TİCARETİ

YILLAR	İHRACAT (1000 dolar)	İTHALAT (1000 dolar)
2008	39.384	104.795
2009	23.927	96.148
2010	57.077	97.568

Kaynak: TÜİK

Ege Bölgesi'nden Brezilya'ya en çok ihraç ettiğimiz ürünler

- Demir Çelik Mamulleri
- Tütün Mamulleri
- Kuru Meyveler,
- Madencilik Ürünleri

5. TÜRKİYE-BREZİLYA YATIRIM İLİŞKİLERİ

Ülkemizde 14 adet Brezilyalı firma bulunmaktadır bunlardan 1 tanesi İzmir'dedir.

İzmir'de bulunan firmanın ismi ve faaliyet alanı aşağıdaki gibidir:

SOLİBRA GRANİT MERMER SAN. İÇ VE DIŞ TİC.LTD.ŞTİ.
(MOTORLU TAŞITLAR VE MOTOSİKLETLER DIŞINDA KALAN TOPTAN TİCARET VE TİCARET KOMİSYONCULUĞU)

6. TÜRKİYE İLE BREZİLYA ARASINDA YÜRÜRLÜKTEKİ ANLAŞMA VE PROTOKOLLER

- Dostluk Anlaşması (1927)
- Hava Ulaştırması Anlaşması (1950)
- Kültür ve Eğitim Alanında İşbirliği Anlaşması (1995)
- Turizm Alanında İşbirliği Anlaşması (1995)
- Siyasi İstişare Mekanizması Kurulmasına İlişkin Mutabakat Zaptı (1995)
- Ticaret, Ekonomik ve Sınai İşbirliği (1995)
- Savunma Konularında İşbirliği Anlaşması (2003)
- KEK 1. Dönem Protokolü (2004)
- Teknoloji ve Sanayi İşbirliği Mutabakat Muhtırası (2005)
- Yüksek Düzeyli İşbirliği Komisyonu oluşturulması hakkında Mutabakat Muhtırası(2006)
- Diplomatik Akademiler Arası İşbirliği Anlayış Muhtırası (2006)
- KEK 11. Dönem Protokolü (04.01.2010)
- Stratejik İşbirliği Eylem Planı (27.06.2010)
- Gümrük Alanında İşbirliği ve Karşılıklı Yardım Anlaşması (27.06.2010)
- Tarım Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Muhtırası(27.06.2010)
- Diplomat Değişimine İlişkin Anlaşma(27.06.2010)
- Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması (16.12.2010)

7. ODAMIZIN BREZİLYA İLE İLİŞKİLERİ

Brezilya İş ve İnceleme Gezisi (16-23 Haziran 2002)

Latin Amerika'nın en büyük gıda fuarı olan FISPAL Gıda Fuarı'nı ziyaret etmek ve Brezilya ile ülkemiz arasındaki ticari ve ekonomik potansiyeli incelemek amacıyla Odamız tarafından 16-23 Haziran 2002 tarihleri arasında Brezilya'ya bir iş ve inceleme gezisi düzenlenmiştir.

Meclis Başkanımız Necip KALKAN, Yönetim Kurulu Üyelerimiz Salih BÜYÜKÜĞUR ve Murat DAĞALTI'nın katıldığı heyete, 22'si Meclis Üyesi toplam 31 işadamı katılmıştır.

Söz konusu geze FISPAL Gıda Fuarı, FISPAL Gıda Teknolojileri Fuarı, Sao Paulo Ticaret Birliği, Brezilya-Türkiye Sanayi, Ticaret ve Turizm Odası, Sao Paulo Sanayileri Federasyonu, Rio De Janerio Sanayileri Federasyonu, Dış Ticaret Birliği ziyaret edilmiş, çeşitli toplantı ve temaslar bulunulmuştur.

Sao Paulo ve Rio de Janerio olmak üzere iki ayaktan oluşan gezimiz boyunca heyetimize Brasilia Büyükelçimiz Sevinç DALYANOĞLU eşlik etmiştir.

Brezilya Tanıtım Toplantısı (12 Haziran 2003)

Brezilya ile iş olanaklarını tanıtmak amacıyla Odamız 6. kat Mücahit Büktaş Salonu'nda 12 Haziran 2003 Perşembe günü saat 10:30'da bir Brezilya Tanıtım Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantıya konuşmacı olarak katılan Brezilya Ankara Büyükelçisi Brian Michael Fraser NEELE ve Brezilya İstanbul Fahri Konsolosu Silvyo BENBASSAT, İzmir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Ekrem DEMİRTAŞ tarafından karşılanılmışlardır.

Brezilya'nın ülkemiz ile benzer bir ekonomik yapıya sahip olmasının ve coğrafi uzaklığın, ikili ticaret hacminin düşük olmasının en büyük sebeplerini oluşturduğunu belirten DEMİRTAŞ, buna rağmen Brezilya'nın alternatif pazar arayışında olan ihracatçılarımızın mutlaka değerlendirmesi gereken bir ülke olduğunu söylemiştir

Brezilya'nın Türkiye'ye ihracatını arttırmayı hedeflediğini söyleyen NEELE ise, bunun uzun vadeli iş ilişkileri geliştirmeye tek başına yetmeyeceğini vurgulamıştır. Amacın, firmaları yaratıcı davranmaya teşvik etmek olduğunu ifade eden NEELE, ne şekilde iş yapılırsa birbirine bağlı iş ilişkileri kurulabileceğinin düşünülmesi gerektiğini söylemiştir.

Brezilya Ticaret Heyeti'nin Odamızı Ziyareti (30 Ağustos 2004)

Brezilya Ankara Büyükelçisi Brian Michael Fraser NEELE başkanlığındaki, Rio de Janeiro Eyalet İdaresi Ekonomik Kalkınma Müsteşarı Carlos ANDRADE, Banco do Brasil Türkiye ve Rusya Temsilcisi Luis Fernando CAMILOTTO, Brezilya İstanbul Fahri Konsolosu Silvyo BENBASSAT ile Brezilya Mersin Fahri Konsolosu Cengiz SÖNMEZ'in dahil olduğu 12 kişilik Brezilya Heyeti, 30 Ağustos 2004 tarihinde Odamız Mücahit Büktaş Salonu'nda, Brezilya'nın tanıtıldığı bir toplantı düzenlemiştir.

Toplantıda DEMİRTAŞ, 14 Temmuz 2004 tarihinden beri Türk vatandaşlarının Brezilya vizesinden muaf olduğunu söylerken, bu uygulamanın ikili ilişkilerin canlandırılması açısından olumlu olduğunu belirtmiştir. Brezilyalı işadamları için Ege'deki serbest bölgelerin önemli fırsatlar sunduğunu söyleyen DEMİRTAŞ, Brezilyalı işadamlarını İzmir'e yatırım yapmaya davet etmiştir.

Büyükelçi NEELE ise, konuşmasına İzmir ile Brezilya arasında liman konusunda işbirliği yapılabileceğini söyleyerek başlamıştır. Türkiye'deki serbest bölgelerde Brezilya yatırımları olabileceğini ve buralarda nihai ürün de üretilebileceğini ifade etmiştir. Türkiye ile Brezilya'nın çok önemli ortaklar olabileceğini vurgulayan NEELE, Brezilyalı ve Türk firmaların el ele verip birbirinden faydalanabileceğini belirtmiştir.

Brezilya Ankara Büyükelçisi Brian Michael Fraser NEELE'e Odamız Şeref Üyeliği Verilmesi (29 Eylül 2004)

2001-2004 yıllarında Brezilya Ankara Büyükelçisi olarak görev yapan Brian Michael Fraser NEELE'e, 29.09.2004 tarih ve 64 sayılı Meclis kararımız ile Odamız Şeref Üyeliği verilmiştir.

Ankara'da göreve başladığı 2001 yılından beri NEELE, Brezilya ve Türkiye arasındaki iş ilişkilerini geliştirmek için aktif olarak çalışmıştır. 2003 ve 2004 yıllarında Odamızda, her birine yaklaşık 50 üyemizin katıldığı, Brezilya'yla ilgili çok verimli iki toplantı düzenlenmesini sağlamış ve İzmir Enternasyonal Fuar'ını iki kez şahsen ziyaret etmiştir.

Brezilya Ankara Büyükelçisi Cesario Melantonio Neto'nun Odamızı Ziyareti (8 Şubat 2005)

Brezilya Ankara Büyükelçisi Cesario Melantonio Neto, 8 Şubat 2005 tarihinde Odamız Yönetim Kurulu Başkanı Ekrem Demirtaş'ı makamında ziyaret etmiştir. Toplantıda, Odamız Yönetim Kurulu Başkan Vekilleri Akın Kazançoğlu ve Tayfun Yelkenbiçer de bulunmuşlardır.

İzmir'e ilk defa geldiğini belirten Neto, Türkiye'de bulunacağı 3-4 yıl için ana hedefinin, Türkiye-Brezilya ticari ilişkilerini geliştirmek olduğunu ifade etmiştir. Neto, Türkiye ve Brezilya'nın toplam dış ticaretleri 350 milyar dolar civarında iken, ikili dış ticaretimizin sadece 400 milyon dolar olmasına dikkat çekmiştir. Ekim 2004'te Brezilya'da gerçekleştirilen Türkiye-Brezilya Karma Ekonomik

Komisyonu (KEK) birinci dönem toplantısında, ikili ticaret hacmimizin 3-4 yılda 1 milyar dolara çıkarılmasının hedeflendiğini söylemiştir.

Bu hedefe ulaşabilmek için iki ülkenin iş çevrelerinin iletişim içerisinde olması gerektiğinin üzerinde duran Neto, her iki iş çevresinin de son derece deneyimli, yetkin ve bölgesinde saygın olduğunu ama birbirini tanımadığını söylemiştir. Her iki tarafın da, diğerinin ekonomisinin büyüklüğünü ve arz ettiği potansiyeli bilmediğini ifade etmiştir.

İkili ticaretin geliştirilmesi için yuvarlak masa toplantıları yapılması, fuarlara katılınması ve heyet ziyaretleri gerçekleştirilmesi gerektiğini belirten Neto, bu hususlarda ticaret odalarına önemli görevler düştüğünü vurgulamıştır.

Türkiye ve Brezilya'nın otomotiv, mücevher, kereste-mobilya ve deri gibi pek çok sektörde rekabet ettiğini söyleyen Neto, bu nedenle ekonomilerin birbirini tamamlayıcı projelere yönelmesi gerektiğini belirtmiştir. Neto, Türkiye'nin Brezilya için Kafkaslar ve Orta Asya'ya bir sıçrama tahtası işlevi görebileceğini ifade etmiştir.

Demirtaş, Odamızın Brezilya ile 2000 yılından itibaren yakın ilişkileri olduğundan söz etmiş, Brezilya ve Türkiye'nin kendi coğrafyalarında çok önemli iki ülke olduğunu söylemiştir. Brezilya'nın, MERCOSUR'un bir parçası olarak, Türkiye'nin ise Balkanlar, Orta Doğu ve artık Avrupa Birliği'nin bir parçası olarak önem arz ettiğini dile getirmiştir.

İki ülkenin de son 12 yıldır ekonomik krizlerle boğuştuğunu ancak artık sorunlarından arındığını belirten Demirtaş, iki ülkenin birbirini tanıyarak iş ilişkilerini geliştirmesi zamanının geldiğini belirtmiştir. İzmir Limanı'nın dünyanın en büyük 100 limanından biri olduğunu ifade ederek, Limanın Rio Limanı ile işbirliğine girmesinin ona bölgede üstünlük kazandıracığını söylemiştir.

Bilgi eksikliği nedeniyle Brezilya'nın Türkiye'den sadece geleneksel mallar ithal ettiğini belirten Neto, ikili dış ticaretimizdeki dengesizliği düzeltmek için Brezilya'nın ülkemizden daha çok geleneksel olmayan mal ithal etmesi gerektiğini söylemiştir. Neto, havacılık sanayi için hangi ürünleri iki ülkenin birlikte üretebileceğinin araştırıldığını belirtmiştir.

Brezilya Ankara Büyükelçisi Marcelo Jardim ve Brezilya İzmir Fahri Konsolosu Tamer Bozoklar'ın Odamızı Ziyareti (20 Nisan 2009)

Brezilya Ankara Büyükelçisi Marcelo Jardim ve Brezilya İzmir Fahri Konsolosu Tamer Bozoklar, Odamız Yönetim Kurulu Başkanı Ekrem Demirtaş'ı makamında ziyaret etti.

Jardim, Brezilya Devlet Başkanı Luiz Inacio Lula de Silva'nın 21 Mayıs 2009 tarihinde Türkiye'ye geleceğini bildirdi. Henüz resmi olarak açıklanmayan ziyaret programına göre Silva'nın, TBMM'de bir konuşma yapacağını ve İstanbul'da da DEİK Türk-Brezilya İş Konseyi'nin toplantısına katılacağını söyleyen Jardim, İzmir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Demirtaş'ı ve İzmirli iş dünyası temsilcilerini de İstanbul'daki toplantıya davet etti.

Bundan 135 yıl önce Brezilya Kralı 2. Pedro'nun Türkiye'ye gelerek, İstanbul ve İzmir'i ziyaret ettiğini anlatan Jardim, 2010 yılında ziyaretin 135. yılının kutlanacağını kaydetti. Bu ziyaretin ayrıntılarının Ankara Üniversitesi kayıtlarında olduğunu ve bu kayıtlardan Ankara Üniversitesi ile birlikte bir kitap hazırlanacağını belirtti. Jardim, Türkiye ile Brezilya arasında geçmişten gelen iyi ilişkilerin mevcut olduğunu ifade ederek, son yıllarda ekonomik alandaki işbirliğinin arttığını işaret etti.

İzmir Ticaret Odası Yönetim Kurulu Başkanı Ekrem Demirtaş ise, Brezilya'nın hem Türkiye hem de İzmir için ayrı bir önemi olduğunu vurgulayarak, ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi temennisinde bulundu. Türkiye'nin Brezilya'dan yüksek miktarlarda kahve ithal ettiğini dile getiren Demirtaş, her iki ülkede de futbolun en çok sevilen spor branşı olduğuna dikkat çekti.

NOTLAR VE DEĞERLENDİRME

2009 yılında Odamızı ziyaret eden Brezilya Ankara Büyükelçisi'ne Brezilya Eski Devlet Başkanı Lula de Silva'nın İzmir'e davet edileceği bildirilmiştir. Bu konuda bir mektup yazılmıştır. Büyükelçi mektuba cevaben, yoğun programdan dolayı Lula de Silva'nın İzmir'i ziyaret edemeyeceğini bildirmiştir.

2009 yılı sonlarında Sao Paulo'da hem Konsolosluk hem de Ticaret Müşavirliğimiz açılmıştır. Türk Hava Yolları'nın Sao Paulo'ya direkt uçuşlarının başlaması iki ülke arasında turizmin yanı sıra ticari ve ekonomik ilişkilerin gelişmesine de katkı sağlayacak bir diğer önemli gelişmedir.

Brezilya ile ülkemiz arasında kurulacak yakın ekonomik işbirliği, Brezilya ile birlikte Arjantin, Paraguay, Uruguay ve Venezüella'nın üye oldukları MERCOSUR (Güney Ortak Pazarı) ile ortaya çıkacak geniş pazardan Türk firmalarının da yararlanmasına yol açacaktır. Diğer yandan Brezilyalı firmalar Türkiye üzerinden komşu ve yakın ülke pazarlarına girme şansına sahip olabileceklerdir.

Türkiye-Brezilya ekonomik ilişkileri, özellikle aynı konularda iş yapan firmaların, işadamı derneklerinin ve kurumların işbirliğine giderek ortak üretim ve pazarlama yapmaları halinde büyük bir potansiyel taşımaktadır. Genel olarak Brezilya tarafı Türkiye ile işbirliği yapmak açısından konuya olumlu yaklaşmaktadır. Türk işadamlarının Brezilya'yı daha iyi tanıyıp, aktif bir şekilde konuya eğilmeleri, ülkeler arasındaki ticaret hacminin artmasında ve Türkiye açısından negatif olan dengenin düzeltilmesinde büyük rol oynayacaktır.

İthalata ilişkin kapalı yapısı ve özellikle iç piyasayı korumak için yüksek gümrük duvarları olan Brezilya'ya ihracatımızı artırabilmek için; Latin Amerika eylem planı çerçevesinde hükümetler arası ikili ilişkileri artırmaya yönelik anlaşmaların yapılmasının, alım-satım heyetleri ve fuarlara katılımın yanında, başta turizm olmak üzere, kültürel etkinliklerin artırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Brezilya'da uluslararası alanda rekabet gücüne sahip olan birçok büyük mimarlık, inşaat ve mühendislik şirketi bulunmaktadır. Yabancı müteahhitlik firmalarının Brezilya'daki projelerden iş alabilmeleri için Brezilyalı bir firma ile ortaklık yapmasının yararlı olacağı değerlendirilmektedir. Brezilya piyasasının koşullarını bilen ve tecrübe sahibi bir firma ile ortaklık yapılması, yapılan işlerin kolaylaşmasını sağlayabileceği gibi diğer iş fırsatlarının takibini de kolaylaştıracaktır.

Ayrıca Brezilyalı firmalar ile bu piyasada kurulan ortaklıklar, Ortadoğu ülkelerinde yapılacak işlerde de ortak çalışmayı beraberinde getirecek ve diğer pazarlarda da rekabet gücümüzün artmasına katkı sağlayabilecektir.

Özellikle 2014 ve 2016 yıllarında Brezilya'da düzenlenecek uluslararası spor organizasyonlarına hazırlık kapsamında yapılacak altyapı, otel, spor kompleksleri gibi projeler yabancı firmalar için son derece karlı iş fırsatları sunmaktadır.

*Expo 2020 için potansiyel aday şehri Sao Paulo'dur.